Şirk ve Küfrün Çeşitleri

﴿أنواع الشرك والكفر وأنواعه﴾

[Türkçe-Turkish-تركي]

Abdullah b. Abdulhamid el-Eseri

Tetkik eden : Muhammed Şahin
Yayınlarından : Guraba Yayınevi

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿أنواع الشرك والكفر وأنواعه﴾

« باللغة التركية »

عبد الله بن عبد الحميد الأثري

مراجعة: محمد مسلم شاهين

الناشر : مكتبة الغرباء بتركيا

2009 - 1430

islamhouse.com

ŞİRK

Hamd, Alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Salâtü Selâm, Rasûlullah'ın, Ehlinin, Sahabesinin ve de kıyamete kadar, onları dost edinenlerin üzerine olsun...

Tevhidin şirkle olan savaşı, Nûh *Aleyhisselâm*'ın kavmini, putlardan sakındırıp sadece Allah'a ibadete davet ettiği günden beri devam etmektedir.

Nûh *Aleyhisselâm*'dan sonra da Rasüller geldi ve gönderildikleri toplumları yalnız Allah'a ibâdet etmeye davet edip tapınageldikleri şeylerin ibâdete layık olmadıklarını onlara anlattılar. Bu hak batıl mücadelesi, Muhammed *Sallallahu Aleyhi Vesellem* gelinceye kadar da böylece devam etti. Allah Resûlü *Sallallahu Aleyhi Vesellem* kendisine nübüvvet verilmeden önce de çevresinde "sâdıkû'l-emîn/doğru ve güvenilir" olarak bilinmesine rağmen onları tevhide, yalnız Allah'a kul olmaya davet ettiğinde, "yalancılık ve sihirbazlıkla" suçlandı.

İşte bu, toplumlarını şirkten arındırarak tevhid inancına çağıran her peygamberin karşılaştığı bir durumdur. Bu mücadele her zaman varolmuştur.

Tevhid inancının varlığı ile yokluğu arasında tehlikeli bir nokta olması hasebiyle şirk ve çeşitleri hakkında kardeşlerimizi biraz daha aydınlatmayı hedef edinerek risâlemizi sunuyor ve Allah'tan başarı diliyoruz.

"*Allah, kendisine ortak koşanları bağışlamaz. Bundan öte dilediğine, dilediği kimse için bağışlar. Her kim Allah'a ortak koşarsa, şüphesiz büyük bir iftirada bulunmuştur*" (Nisâ, 4/48).

"*Şüphesiz kim Allah'a ortak koşarsa, Allah ona cenneti haram kılmıştır ve onun gideceği yer Cehennemdir. Zalimlere orada bir yardımcı da yoktur.*" (Mâide, 5/72).

İnsanın, Allah *azze ve celle*'ye karşı açıkça isyanı olduğu için şirk, en büyük bir suçtur. Bu hal üzere ölen kimse ebediyen Cehennemde kalacaktır. *(Allah korusun).*

"*Şüphesiz kitap ehli ve müşriklerden Kafir olanlar, Cehennem ateşinde ebedi olarak kalacaklardır. Onlar insanların en kötüleridirler*" (Beyyine, 98/6).

Öyleyse şirk nedir?

Şirk; Allah'a zatında, sıfatlarında, hükmünde, ulûhiyet, ibadet veya mülkünde ortağı, dengi bulunduğuna inanmak ve bunu kabul etmektir. Küfür nasıl imanın zıttı ise, şirk te tamamen Tevhidin zıttıdır.[1]

Şirkin Çeşitleri:

1. Büyük Şirk

Birşeyi Allah'a denk tutup ona ibadet etmek, İlah'mışcasına ona itaâtte bulunmak, hem onun hem de Allah'ın emirlerini denk görerek ortak koşmak, veya o şeyi Allah hükmünün önüne geçirmektir. Bazı hallerde Allah'ın hükümlerinin geçerli olamayacağına inanmak ta bu kabildendir. Kişi bu durumda geçerli gördüğü kanunları Allah'ın hükümlerine tercih ettiği için bilerek-bilmeyerek şirke düşmüş olur. Şüphesiz bu kelimenin tek anlamıyla, şirkin en ağırı olup bu durumdaki kimse İslâmdan çıkmış ve bu durum üzere ölen kimse de ebedî cehennemde kalmak üzere müşrik olarak ölmüştür. (Allah korusun). Bunun da bazı kısımları vardır; [2]

• İtaâtta Şirk

Allah'ın hükmünden başkasını kabul etmek, meşrû görmek veya onun Allah'ın hükmünden üstün yönleri olduğuna inanmaktır. Hüküm ve hakimiyet yalnızca Allah'a has bir haktır. (Hiçbir mahlûkun hükme ehliyeti yoktur. İnsan yalnızca Allah'ın hükümlerini uygulamakla memurdur),

"*Hüküm yalnız Allah'ındır*" (Yûsuf, 12/40).

Allah'a isyan olan bir ameli helal görecek kadar alim veya şeyhlerine uyanlar *(Allah korusun)* bu sınıftadırlar.

"*(Yahudiler) Allah'ı bırakıp alimlerini (hahamlarını); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler*" (Tevbe, 9/31)

Allah Resûlü *Sallallahu Aleyhi Vesellem* Tirmîzi'de yer alan sahih bir hadiste bu ayeti Adiy b. Hâtim'e, "*Hıristiyanlar alimlerine helali haram, haramı da helal kılmalarında itaât ediyorlardı. Kim Allah'tan başkasına şeriat koyma, (hayata tümüyle yön verme) hakkı iddia ederse Allah'tan indirileni inkar etmiştir*" -şeklinde açıklamış, sonra da şu ayeti okumuştur,- "*Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyenler, işte onlar kafirlerin ta kendileridirler*" (Mâide, 5/44).

Emir ve yasaklama hakkı, sadece Allah'ındır,

---

[1] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

[2] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

"*Bilesiniz ki, yaratmak ta, emretmek te O'na mahsustur*" (A'raf, 7/54).
"*Bilesiniz ki, ... O'na mahsustur*" ifâdesi, bu hakkın başkasına nisbetin asla mümkün olmadığına açık bir delildir. Ayette görüldüğü üzere yaratma ve emretme hakkını, Allah'tan başkasına nisbet eden kimse İslâm milletinin dışına çıkmış, müşrik olmuştur.
Yarattıkları üzere yegâne tasarruf sahibi olan yalnız Yaratıcıdır, Allah *azze ve celle*'dir. Yarattıklarının yararına olanı en iyi bilen de sadece O'dur. O'ndan başkası hiç bir şey yaratmamıştır.
Allah'tan başkası, yaratılmış olduğundan acizdir, kendinde bile bilmediği sayısız husus vardır. İnsan bunu bile bilmekten âcizken yaratılmışlara uygun ve yararlı olanı nereden bilebilir ki? Bu da gösteriyor ki, insanlar tarafından hayata bir sistem olarak yön vermesi üzere konulan bütün kanun ve düzenler batıldır. Hiçbirisiyle hüküm vermek asla câiz değildir. Hakimiyet ancak Allah'ındır, O'ndan başkasının, kendinden bir hüküm getirme hakkı asla yoktur. (En maddesel konularda bile insan, dün inkar ettiğini bugün ikrar veya dün ikrar ettiğini bugün inkar ediyorsa bu âciz haliyle -Yaratıcısını ve de O'nun hükümlerini inkar ederek- ortaya koyacağı hayat sistemi elbette batıl olacak ve elbette her şeyi ilmiyle kuşatan hiçbir noksanlığı olmayan yüceler yücesi Allah'ın kanunları yegâne, alternatifsiz doğrular olacaktır). Allah'tan başkasının kanunlarına Kur'âni ifadeyle, "Cahiliyye hükümleriyle hükmetme" denilmektedir. Burada Allah *azze ve celle*, kendi hükmü dışında geçerli veya hayırlı olabilecek bir hükmün olmadığını açık ve kesin olarak bildirmiştir. [3]

• Duâda Şirk

Hastalıktan şifa, musibetten afiyet, rızık genişliği vb. gibi ancak Allah'ın kâdir olduğu hususlarda ister Peygamber veya alim olsun, ister salih bir kul olsun mahluklardan medet ummak ya da Allah'a yapılan duâda onlara seslenip aracılar kılmak bu kabildendir. Zira onlar da duâyı yapan gibi yaratan değil amellerini kesbeden kullardır. Şifa bulmak veya nazar vs.'den korunmak için muska vb. şeyler edinmek te böyledir, Allah Rasûlü *Sallallahu Aleyhi Vesellem*, *"şüphesiz, muska ve temîmeler şirktir"* ve *"Kim boynuna muska takarsa Allah ona afiyet vermesin"* buyurmuştur.[4] Duâ ibadettir ve de tüm ibâdetler ancak Allah'a mahsus kılınmalıdır. Allah'a ibâdette hiçbir şey, hiçbir kimse ortak edilemez,
"*De ki: ben, yalnızca sizin gibi bir beşerim. (Şu var ki) bana, ilâh'ınızın sadece bir ilâh olduğu vahyolunuyor. Artık her kim, Rabbine kavuşmayı umuyorsa, salih amel yapsın ve Rabbine ibâdette hiçbir şeyi ortak koşmasın*" (Kehf, 18/110)
"*Allah'ı bırakıp ta sana fayda veya zarar vermeyecek şeylere tapma. Eğer bunu yaparsan, o taktirde sen mutlaka zalimlerden (müşriklerden) olursun*" (Yûnus, 10/106). [5]

• Niyet ve Gâyede Şirk

Genellikle amellerde ortaya çıkan ve kişinin tümden Allah'a itaattan yüzçevirmesi, uzaklaşması şeklindeki şirktir. Amelini dünyevî çıkarlar için yapan Allah'ın rızasını gözetmeyen kişi bu şirke düşmüş olur, ki bu itikadî bir şirktir.
"*Kim, (yalnız) dünya hayatını ve onun zinetini istemekte ise, onların işlerinin karşılığını orada onlara tam olarak veririz ve onlar orada hiçbir zarara uğratılmazlar. İşte onlar, ahirette kendileri için ateşten başka hiçbir şeyleri olmayan kimselerdir; (dünyada) yaptıkları da boşa gitmiştir, halen yapmakta oldukları şeyler zaten batıldır*" (Hûd, 11/15-16). [6]

• Sevmede Şirk

Başkasını Allah'ı sever gibi ya da O'ndan daha fazla sevmekledir. Bu da şirktir. Sevgi ihlasla boyun eğmenin bir göstergesidir.
"İ*nsanlardan bazısı Allah'tan başkasını Allah'a (haşa) eşler ve benzerler edinir de onları, Allah'ı sever gibi severler. İman edenler ise daha çok Allah'ı severler*" (Bakara, 2/165). [7]

• Hulûl Şirki

Birleşme anlamına gelen ittihâd sözcüğü ile de dile getirilen hulûl inancı (Allah'ın -hâşâ!- kulda çözülmesi), tasavvufa sonraları İran ve Hrıstiyan kültürleri ile yeniplatoncu felsefenin de etkileriyle ve özellikle şii tarikatlar kanalıyla girdi. Aşırı şiiler, Allah'ın önce Ali *Radıyallahu anh*'a sonra da imamlara ve öteki şiâ ulularına hulûl ettiğini öne sürerler. Bu akımın

---

[3] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[4] Sahihtir, Tirmîzi.
[5] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[6] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[7] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

önemli temsilcilerinden olan (Ben İlâhım) sözünden dolayı idam edilen Hallâc-ı Mansûr, tutkularına hakim olarak nefsini eğiten kimsenin insâni niteliklerden sıyrılarak arınıp saflaşacağını, böylece Allah'ın o kula hulûl edeceğini savunur. Yaygınlaşan ve geniş bir yandaş kitlesince benimsenen bu düşünceler İbn-i Arâbi'nin sistematize ederek hararetle savunduğu Vahdeti Vücûd adı verilen tasavvuf akımının kökleşmesine yol açtı. Bu inançla insan ve Allah'ın bir bütün (?!) olarak değerlendirildiği, Allah'ın -hâşâ!- kulunda çözüleceği böylece aynı vasıflarla muttasıf olabileceği öne sürülmüştür ki, bu da maalesef bir çok tarikat tarafından öğretilegelmiştir.[8]

• Tasarrufta Şirk

Allah'ın Rububiyeti gereği O'na mahsus olan kâinattaki tasarruf ve tedbiri bir takım salih kimselere nisbet etmek, onların da bu hususta güç sahibi olduğuna inanmaktır. Bu salih insanların elbette diğer insanlardan faziletli yanları olabilir ancak bu Allah'a mahsus olan vasıflara nisbet edilmelerine varacak şekilde değildir. Peygamber de olsa bu böyledir. Örneğin mutlak gaybı Allah'tan başka kimse bilemez. Dolayısıyla Allah'tan başkasının gaybı bildiği iddiası kişiye, Allah adına bilmediği bir şeyi söylediği için büyük bir sorumluluk getirir, sahibini küfre götürür (Allah korusun),
"*...Eğer gaybı bilseydim elbette daha çok hayır yapmak isterdim ve bana hiçbir fenalık dokunmazdı, ben sadece inanan bir kavim için bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim*" (A'raf, 7/188).[9]

• Korkuda Şirk

Allah'a ve ahirete olan iman zayıflığının veya batıl inancın bir neticesi olarak kişinin; Allah'tan başkasının fayda ya da zarar verebileceğine inanması, korkuda başkalarını Allah'a denk tutmasıdır. Beşeri sistemlerin baskısından korkarak farzları terketmek de böyledir. Doğrusu insan Allah'tan korkmalı ve bu korkusu onu daha fazla itaâta sevketmelidir.
Ancak yırtıcı hayvanlardan veya bir zalimden korkmak gibi doğal korkuya gelince şer'an mümkündür ve bu da şirk sayılmaz. Allahu Teâla, Musâ *Aleyhisselâm*'ı şu ayette bu tür bir korkuyla vasfetmiştir,
"*...Etrafını kollayarak, korkuyla oradan ayrıldı*" (Kasas, 28/21).[10]

• Tevekkülde Şirk

Tevekkül, sebepleri yerine getiren insanın, Allah'ı vekil kılması, O'ndan işinde muvaffakiyet vermesini istemesi ve yalnız O'na güvenmesidir,
"*Sen, ölümsüz ve dâima diri olan Allah'a tevekkül et...*" (Furkân,25/ 58).
Bunun için Allah'tan başkasına veya sebeplere tevekkül etmek caiz değildir.
Şirk olan tevekkül ise; Ancak Allah'ın kudreti dahilinde olan şeylerde Allah'tan başkasına kalben tevekkül edip bağlanmaktır veya Allah'tan başkasını rızık alıp veren olarak görmektir.
Küçük şirk konusuna geçmeden önce çokların bilmeden düştüğü bazı önemli ve de hassas noktalara değinmekte yarar var, bunlar;
Şifayı mutlak sûrette doktor veya ilaca bağlamak. Din ve dünya işlerinde başarılı olmayı Allah'ın yardım ve izni olmaksızın yalnız zekâ, gayret ve çalışmaya bağlamak. Kulların kanun, hüküm koyabileceklerine dair inanış. Ölüm nedenlerini mutlak surette trafik kazalarına veya yanlış ilaç kullanımına vs.'ye bağlamak vb. gibidir. Bu izafetleri mutlak olarak yapmaktan çok sakınmalıdır.[11]

2. Küçük Şirk

Küçük şirk, İslam dairesinden çıkarmayacağı gibi tevhidin aslına da zarar vermez. Ancak bu tevhidin kemaline aykırıdır. Küçük şirk, büyük şirke yol açan vesiledir. Bunun da bazı kısımları vardır. Bunların başlıca olanlarını Allah'ın yardımıyla zikretmeye çalışacağız.[12]

---

[8] Bk. Vahdeti Vucûd/Aliyü'l- Kâri, B. Larousse.
Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

[9] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

[10] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

[11] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

[12] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

• Kavlî Şirk

Allah'tan başkasına yemin etmek gibi kişinin lisanıyla işleyebileceği şirk türüdür. "..senin sayende", "-Allah'tan başkası için- hâkimler hâkimi" gibi sözler ve de kişiyi Abdu'n-nebî, Abdu'l-hüseyin gibi isimlerle Allah'tan başkasının kulluğuna nisbet etmek bu kabildendir. "Kur'an evliya çarpsın!", "ekmek mushaf çarpsın!" vb. sözler de bu sınıftandır. Bunların tümünden sakınmalıdır. [13]

• Fiilî Şirk

Bazı şeyleri uğurlu yahut uğursuz saymak gibi inanışlardır. Bazı hayvanları, kuşları veya günleri uğursuz saymak; uğursuz olduğu inancıyla bazı şeyleri terk etmek, kahinlere gitmek onları tasdik etmek, kayıp şeyleri bulmak üzere onlardan yardım istemek, fal bakmak veya baktırmak, niyet çekmek, türbelere para atmak, ip bağlamak (itîkad edilmemesi koşuluyla!) böyledir.
"*...Sizin uğursuzluğunuz sizinle beraberdir...*" (Yâ'sîn, 36/19),
Rasûlullah *Sallallahu Aleyhi Vesellem*, *"Uğura inanmak şirktir"* buyurmuştur.[14]

• Kalbî Şirk

Riyâ, şöhret sevgisi, bazı amelleriyle dünya ve dünyalığı ahirete tercih edercesine arzu etmek gibi hususlar kalbî şirktir.
Bunu dört şekilde inceleyebiliriz;
1. Dünyevi bir menfaat sağlamak için amel yapmaktır. Kişi, amelinin ecrini dünyada alır ahirette ise bir nasibi yoktur. Bu da büyük şirktir.[15]
2. İnsanların hoşnutluğu için yapılan Allah'ın azabından sakınma hedefi güdülmeyen amellerdir.
3. Mal edinebilmek, evlenebilmek için hacca gitmek, ganimet için cihâda gitmek veya makam elde etme gayesiyle İslâmi ilimler okumak bu tür şirktendir. Burada da hedef Allah'ın rızası değil, hevâ ve hevestir.
4. Başkalarının rızasının gözetilmediği halde huşû ve takvâsızlıktan dolayı ifsad edilmiş amellerdir,
"... *"Allah ancak müttakîler (takvâ sahiplerin)'den kabul eder"*" (Mâide, 5/27).
Bu amel de kişiye ahirette bir yarar sağlamaz. İyi ve kötü amel birbirine karışmış, kötü olan galip gelmiştir.
Doğruluklarına kalben itikâd edilmesi halinde bunlar büyük şirke dönüşür ki Allah azze ve celle hepimizi bunlara düşmekten korusun (Âmin). [16]

• Gizli Şirk

İbn Abbâs *Radıyallahu anhümâ*, "Allah ve sen dilersen" gibi bir sözün "Allah ve falanca dilerse" anlamında olduğunu söylemiş ve bunun gizli şirk olduğunu belirtmiştir. Bu ifadenin yerine "önce Allah, sonra da falanca dilerse" kullanılması gerekir. "Önce Allah, sonra da senin sayende" demeli Allah'a hiçbir varlık denk tutulmamalıdır. Buna düşen Yine "Allah'a ve sana güveniyorum" değil, "önce Allah'a, sonra da sana güveniyorum" denmelidir. Zira "ve" edatı eşitliği gerektirir. "Sonra" kullanarak derece farkını ispat etmek şarttır.
Allah Rasûlü *Sallallahu Aleyhi Vesellem*, bunun keffâretini şöyle bildirmiştir,
"Kim Lât ve Uzza'ya yemin ederse (hemen ardından) "Lâ İlâhe İll'allah" desin. Kim arkadaşına, "Gel! bahis -iddialaşmak ve kumar- oynayalım derse, sadaka versin"[17]
Rasûlullah *Sallallahu Aleyhi Vesellem*, her tür şirkten şu duâyla Allah'a sığınmamızı bizlere öğretmiştir,
"Rabbimiz, bilerek sana ortak koşmaktan sana sığınırız, bilmediğimizden de bağışlanmamızı dileriz"[18]

İmana Zarar Veren Ameller

---

13 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

14 Müslim.
Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

15 Bkz. "Niyet ve Gayede Şirk"

16 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

17 Buhari, Mьslim.

18 Sahihtir, Ahmed.
Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

• **Sihir:** Kalp ve bedene hastalık, ölüm vb. gibi fiziksel etkiler meydana getirebilen, eşlerin arasını açan ve cinlerle küfre düşmeye karşılık işbirliği içinde bulunan kimselerin bazı muska, üfürük, tılsım vs. ile yaptığı bir fiildir. Bu, ameli küfür olduğu gibi bu işlerle uğraşanlar da kâfirdir.[19]
• **Kâhinlik:** Medyumluk olarak da isimlendirilen kehânet, geleceği bildirme iddiasıdır. Kâhin veya medyum, Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceği gaybî şeyleri, geleceği bildiğini iddia eder ki, bu haliyle Allah'ı inkar ederek kafir olmuş olur. Sözlerini doğrulayan da küfre düşer.[20]
• **Sihri çözmek:** Sihre maruz kalan kimseyi Allah'ın izniyle kurtarmak biri meşrû diğeri ise haram olmak üzere iki yolla mümkündür:
a) Sihri, sihirle çözmek; bu küçük küfürdür.
b) Sihri Kur'ân ve Sünnette sabit olan duâları okuyarak (rukye ile) çözmektir ki, bu câizdir.
• **Falcılık ve astroloji:** Bazı yıldız ve burçları, yeryüzünde meydana gelen olaylara etkili kabul etmektir ki, kişi isterse bunun Allah'ın izni'yle olabileceğine inansın şirktir. Sahibini İslâmdan çıkarır.
Kur'ân'dan öğrendiğimiz kadarıyla yıldızların yaratılma gayesi; gökyüzünü süslemek, yolcuların yollarını belirlemesi ve "Mele-i A'la"yı dinlemeye kalkan şeytanların taşlanmasıdır. Ancak yıldız hareketlerinin dünya olaylarıyla karşılaştırması yapılarak benzerlikler bulunmaya gidilirse bu, tevhid akidesinin kemâline aykırı olmakla birlikte sahibini küfre götürmeyen küçük şirk olur.
• **Nazarlıklar, muskalar:** Mavi boncuk gibi ister belli vasıflardaki taşlar ve ayet, hadis yazılı olsun kağıtlar birlikte değerlendirilirler. Çünkü bunlar konuya delil teşkil edebilecek naslarda umûmen ele alınmıştır. Bunları iki şekilde inceleyebiliriz,
a) Kur'an'dan olmayanlar: Nisbî veya küllî etkisine inanan büyük şirke düşer. Maalesef bunların koruduğuna inanmak veya bir musibetten kurtulmayı bunlara bağlamak vb. gibi çarpık inanışlar halk arasında yayılagelmiş, böylece fâsid itikadlara zemin hazırlanmıştır. Bunlardan şiddetle sakınmalıdır.
b) Kur'an'dan olanlar: Mütekaddim ulemâdan muhtevanın yalnızca Kur'an ayetleri olması şartıyla bunun câiz olduğuna dâir bazı rivâyetler söz konusu ise de asıl olan delillerin umûmiliği nedeni ile bunun haram oluşudur. Bundan kaçınmalıdır.
• **Okuma (Rukye):** Kur'ân veya Sünnette yer alan; cin ibtilâsı vs. hastalara şifa için okunan zikir ve duâların tümüne verilen addır.
Rukyenin meşrû olabilmesi için; **a)** Allah'tan başkasına güvenip ondan medet ummak gibi haram şeyler içermemesi, **b)** Mânasının anlaşılır olması, **c)** Arapça olması (bilmeyen şifa için kendi dilinde duâda bulunur), **d)** Allah'ın izni olmadıkça şifanın hasıl olmayacağına inanılması şeklinde bazı kâideler vardır.
Şifa için bilezik, ip veya değişik vasıflardaki taş vs. edinmek gibi mezkûr kâidelerin dışında olan rukye, haram olur.
Zarar ve yarar ancak Allah'ın izniyledir. Allah bütün yaratılmışlar üzerinde tek kuvvet ve kudret sahibidir. Her kim böyle şeylerin hayır ve şerre neden olduğuna inanırsa büyük şirke, bu yalnız bir şüpheden ibaretse küçük şirke düşmüş olur.
Müslümanların bir çok fitne, felaket, belâya maruz kalması, kanlarının ucuz olması, zillet içinde bulunmalarının başlıca nedeni İslâm topraklarında maalesef her çeşidiyle yaygın olan şirkî unsurlardır. Akidelerinin berraklığını gideren şirkî ögeler ve gerçek tevhid akidesinden yüz çevirmelerinden dolayı Allah'ın üzerlerine boşalttığı türlü azaplara müstehak olmuşlardır.
İslâm'dan olmadığı halde İslâm zannedilerek rağbet gören bid'at ve hurafeler bunun vecîz bir göstergesidir. Oysa İslâm bunları ve bunlara götüren yolları yıkıp tevhid akidesini ikâme etmeye gelmişti!..
Müslümanlar neredeyse kendilerinden önceki müşrik kavimler gibi dinlerini oyun ve eğlece edinme tehlikesiyle karşı karşıya geldiler.
Ölmüş salihleri yüceltmeye, onlar için kurban kesmeye, duâlarında onlardan medet ummaya, kabirlerini bayram yerlerine çevirip onları tavaf etmeye başladılar. Allah Rasûlü *Sallallahu Aleyhi Vesellem*'in, "Allah katında malukâtın en şerlileri" olarak tanımladıkları kimseler gibi kabirleri ziyaret etmek için sefer eder, oraları mescide çevirir ve onları takdis eder oldular! Tüm bunlardan daha korkunç olan da, Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyi terkettiler!.. Beşerî sistemlerle yaşar onları destekler oldular. Onu sever ve savunur oldular! Her ne kadar değişik adlar kullansalar da onlar gibi faiz yemeye başladılar!..
Bu acı tablo karşısında, vaziyetin derdini taşıyan her müslümana, "Ey Rabbimiz! Bize yalnız Senin Hükümleri'nle yaşayabilmek için gayret edeceğimiz bir basiret, bir güç ver. Bizleri şirkin her türlü kirinden, tevhidin nûruyla temizle ve bizi dosdoğru yola ilet! Şüphesiz Sen her şeye gücü yetensin!" diye yalvararak duâ silahına sarılmak ve "Bismillah!" demek düşer![21]

---

[19] Bkz. Bakara: 2/102.
[20] Bkz. Tasarrufta Şirk.
[21] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

KÜFÜR

Şer'î ahkâmdan birisi de tekfir meselesidir, yani birinin küfrüne hükmetmektir. Bir söz ve davranış için nasıl delil olmaksızın şirk veya küfür hükmü verilemiyorsa, muayyen bir şahsın tekfîrinde de bir takım şer'î kurallar vardır. Yine muayyen bir kişi kast edilerek delilsiz onun irtidad (dinden dönmek) ettiğine hüküm vermek de böyledir. Kişinin şahsı kastedilerek onun İslâmdan çıktığına veya küfrüne katî olarak hükmetmek, çok sakıncalı ve tehlikesi büyük olan bir ameldir.
Tekfir ve ona mâni olan şartlarda değişik görüşler öne sürülmüştür. Fiili tanımlama ve fâile hüküm vermede Şer'î delil doğrultusunda hareket eden ve hakka bağlanma konusunda Rabb'lerinin kendilerine hidâyet ettiği Ehl-i Sünnet ve'l Cemâat; bu konuda da Şer'î delilleri esas alarak fiilin hükmünü, küfre götüren ya da götürmeyen şeyler olarak belirtmişler, asla bağlı kalmışlardır. Yine aynı esaslar doğrultusunda kişinin şahsını tekfir etme ve etmeme konusunda şartlar belirlemişlerdir. Bununla beraber "Aynî tekfir"i (belli bir kişi hakkında kafir hükmü verme) imkansız görmenin aksine, bunun ancak hâkim veya kadı tarafından gerçekleştirileceğini, onların yetkisi dâhilinde olduğunu beyan etmişlerdir.
Aynı şekilde "Aynî tekfir"de gösterdikleri bu titizliği umumun söz konusu olduğu zamanlarda da sürdürmüşlerdir. Ayrıca İslam'a girdiğini izhar eden kimsenin müslüman olduğunda tereddüt etmemişlerdir.
Bilâkis, muhaliflerinin yaptıkları gibi nasları (Şer'î delilleri) parçalarcasına karşı karşıya getirmeyip, her konuda sadece hakka ittibâ etmişlerdir. [22]

Küfrün Tanımı

a) Sözcük olarak: Örtmek, gizlemektir. Zırhını elbisesinin altına giyip örtene "Kad Kefera der'ahu", "zırhını gizledi" denilir. "Silahını kuşanıp gizlenen adam" denildiği gibi. Hakkın gizlenmesi söz konusu olduğu için imânın zıt anlamlısı olan küfür kelimesi kullanılmıştır.
b) Terim olarak: Küfür; İslam terminolojisinde, kendisi olmadan imânın tamam olmayacağı şeyi inkâr etmektir. Bilinmesi zorunlu, kat'iyet ifâde eden farz veya haram olan bir hükmü inkâr etmek, şehâdet kelimesinin (Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammede'n-Abdûhu ve Rasûluhu) delâlet ettiği mânâyı inkâr etmek gibi küfürdür. Meselâ namazın farziyetini ya da fâizin haramlığını inkâr etmek gibi.
Şer'î delillerde küfür sözcüğü bazen "İslâm'dan çıkartan", bazen de "İslam'dan çıkartmayan ameller" gibi iki manaya delâlet eder. Dolayısıyla imânın olduğu gibi küfrün de dereceleri, şubeleri vardır. Usûlden olan bir şeyin inkarında küfrü gerektiren ve kâfirlerin özelliklerinden olan hasletler vardır. [23]

Küfrün Çeşitleri

A) Büyük Küfür

Ebedî Cehenneme götüren, imândan eden; kendisi olmadan imânın tamam olmayacağı esasları veya onlardan herhangi birini inkâr etmektir. Beş kısma ayrılan büyük küfür itikâdî, sözle ya da davranışla olabilir. Bu kısımlar[24];

• Yalanlamak Suretiyle Küfre Düşmek:

Peygamberlerin yalancılığına, gerçeği olduğundan farklı gösterdiklerine itikât etmek ve onların Allah Celle Celalühü'nün helal ve haram kıldığının aksine emir ve nehiyde bulundukları gibi boş iddiaları savunmak, kabul etmek bu sınıftandır. Buna Allahu Teâla'nın:
"*Allah'a karşı yalan uydurandan veya kendine gelen hakkı yalanlayandan daha zâlim kim olabilir? Kâfirlerin sanki Cehennemde barınacak yeri mi yok?*" (Ankebut, 29/68) âyeti celîlesi işâret etmektedir. [25]

• Tasdiklemekle Beraber Yüzçevirme ya da Kibirden Dolayı İnkâr Etmek:

"Onlara; 'Sana rezil ve bayağı kişiler tâbi olmuşken biz sana imân eder miyiz?' dediler" (Şuâra, 26/111) âyetinde Allahu Teâla'nın Nuh Aleyhisselâm'la ilgili olarak bildirdiği gibi; Hak ehlini, kibirle hakir görmelerinden dolayı aşağılayarak

---

[22] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[23] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[24] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[25] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

Peygamberin getirmiş olduğunun hak olduğunu bildikleri halde uymaya râzı olmamak, yüz çevirmek şeklinde ortaya çıkan küfürdür.
İblis küfrünü Allah'ın emri'ni inkârdan ziyâde; kibir ve itatten yüz çevirme şeklinde ortaya koymuştur. Geçmiş ümmetlerin çoğu böylece inkâr edip yüz çevirmişlerdir. "*... Siz de bizim gibi insandan başka birşey değilsiniz...*" *(İbrahim, 14/10)* âyetinde olduğu gibi. Bunların kıssalarını Allahu Teâla bizlere bildirmektedir. [26]

• Şüphe Ederek Küfre Düşmek:

Kendisinden istenilen; Peygamberin getirdiğine şeksiz, şüphesiz yakîn içinde ittibâ etmek olduğu halde, tereddüt edip ne yalanlaması, ne de tasdik etmesi olmadan vuku bulan küfür şeklidir. Kim Peygamberin getirdiği Hakk'ın aksi olabileceğine itikat ederse, bu şüphesi onu küfre düşürmüş olur. [27]

•Yüz Çevirerek Küfre Düşmek:

Tasdik veya yalanlama olmadan Peygamber'den (ya da O'nun getirdiği Hak'tan) kulak ve kalbini çevirmesi, O'nu dost edinmemekle beraber, düşmanlık da beslememesi; ancak dinlemekten de kaçınmasıdır. Böylece Hakkı terkeder, amel etmediği gibi öğrenmez de. Ve Hakk'ın söz konusu olduğu yerlerden de kaçar. İşte bu şekildeki yüz çevirmesiyle küfre düşmektedir. [28]

• Nifak küfrü:

Bu da kişinin görünüşte Peygambere uyduğunu ortaya koymakla beraber, kalben O'na karşı çıkması, inkar etmesidir. İmânını izhar edip küfrünü gizlemektedir. Allahu Teâla onlar hakkında şöyle buyurmuştur:
"*Bir kısım insanlar vardır ki: 'Biz Allah'a ve ahiret gününe imân ettik' derler. Halbuki onlar, mü'min değillerdir*" (Bakara, 2/8)
İnançta ve amelde olmak üzere nifâk iki çeşittir[29]:

a) İtikâdî Nifak (Büyük Nifak):

O, küfrünü kalbinde gizleyerek imânı dili ve organlarıyla ortaya koymaktır. Sahibi ise Cehennemin en alt tabakasına gireceklerdendir. Zirâ o, Allah'ın göndermiş olduğu Hakkın tamamını ya da bir kısmını yalanlamış ve Rasûlü'nün temiz dini'nin üstün gelmesini çirkin bulmuş, yine o Rasûlün ortaya koyduğu Hakkın tamamını ya da bir kısmını yalanlamak ve benzeri küfrî amellerde bulunmak suretiyle inkâra gitmiş, kâfir olmuştur. [30]

b) Amelî Nifak (Küçük Nifak):

Bir amelin Şeriat'e muhâlif olarak yapılmasıyla ortaya çıkan nifak şeklidir ki, sahibi İslâm'dan çıkmış olmaz. Örneğin konuştuğunda yalan söylemek sözünde durmamak, emânete hiyânet etmek, anlaşmazlık halinde aşırı gitmek ve anlaşma yaptığında onu bozmak vb.
Buraya kadar kendisiyle kulun kâfir olacağı durumlar zikredildi. Ancak daha iyi anlaşılması için büyük küfrü üçe ayırarak misaller verebiliriz[31]:

1) İtikâdi Küfür:

Başlıcaları aşağıdaki şekiller olmakla beraber daha fazla sebepleri vardır:
• Allah'ın varlığında ve birliğinde şüphe etmek.
• Allah Rasûlü *Aleyhi's-Salâtû Vesselâm*'ın Peygamberliğinde ya da son Peygamber olduğunda şüphe etmek.

---

26 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
27 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
28 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
29 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
30 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
31 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

• Sâbit olduğu tartışılmaz olan; ahiret günü, Cennet, Cehennem, sevap, cezâ, cin, melekler ya da isrâ, mîraç gibi kavramlarda şüphe etmek.
• Kur'ân'dan, bir harf de olsa inkâr etmek ya da O'nda fazlalık olduğuna inanmak.
• İslam Şeriatı dışında başka bir düzeni (kısmen de olsa) kabul etmek ve onun insanlığın yararına olduğuna itikad etmek, inanmak.
• Allahu Teâla'nın kullarına hulul ettiğine (girdiğine) inanmak ve O'na (hâşâ!) ortağı, eşi veya çocuğu olduğu şeklinde kesinlikle münezzeh olduğu sıfatları isnat etmek (Allah korusun!).
• Beş vakit namaz, zekât ve bunun gibi dinen bilinmesi katî olan şeylerin vucubiyetini inkâr etmek.
• Dinde helal olduğu katî olarak bilinen; alış-veriş, nikâh gibi konuların haram olduğuna ya da haksız yere adam öldürme, zinâ ve faiz gibi haramlığı kati olan şeylerin helal olduğuna itikat etmek.
• Allahu Teâla'nın; bildirmesiyle kendisini mükellef kıldığı bir konuda Peygamberin onu gizlediğine ya da müslümanlardan bazısına bildirip diğerlerine bildirmediğine itikat etmek.
• Ne olursa olsun Peygamberlerden birini ya da onlardan sabit olan herhangi bir şeyi yalanlamak. [32]

2) Fîili Küfür:

Bazı misaller verelim:
• Allah Teâla'dan başkasına secde etmek.
• Kur'ân-ı Kerim'i ya da Hadis-i Şeriflerin yazılı bulunduğu kağıtları pisliklere atmak.
• Evliya ve sâlihlerin kabirlerinde tavaf vs. yapmak. [33]

3) Kâvli (Sözlü) Küfür:

• Allahu Teâlâ'ya, Peygamberlerinden birine ya da İslam dinine sövmek.
• Zorluk ve sıkıntılı anlarda bunu gidermesi için kabir ehli evliya ve salîh kimselere yalvarıp onlardan medet ummak (batıl olan tevessül).
• Kur'ân-ı Kerim'le ya da O'ndan herhangi bir ayetle alay etmek, Rasûlullah'ı alaya almak, ya da Allah *azze ve celle*'nin isimlerinden biriyle de olsa eğlenmek, Cenneti, Cehennemi vb. konuları hafife almak. Örneğin:
"Allah bana Cenneti verse girmem", "Bu konuda bana Enbiyâlar ya da Peygamberler şahitlik etseler, şahitliklerini kabul etmem", "Namaza başladığımdan beri hiç hayır görmedim" vb. gibi insanların dillerindeki bu sözler küfre götürmektedir. Özellikle zamanımızda çocukların dilinde dolaşan böylesine ilginç sözleri maalesef engelleyen çoğu defa bulunmamaktadır.
Yukarıda sayılan şeyleri şakayla da olsa söylemek alaya almak, eğlenmek; küçümsemek (tahkir) hafife almak (istihfâf) olduğundan kişiyi mürted (dinden çıkmış) yapar. O halde kendisinden bu tip sözler sadır olan kimse derhal tevbe edip, Kelime-i Şehâdet getirmeli, ayrıca pişmanlık duyup bir daha böylesine korkunç hataya kesinlikle düşmemeye azim ve gayret göstermeli, bu böylece bilinmelidir. [34]

B) Küçük Küfür

Bu, kâmil müslüman olabilmek için mutlaka gerekli olan şeylerin inkârıdır. Öyle ki, o şey olmadan kâmil müslüman olmak mümkün olamaz. Bu tür küfürde kişi Cehenneme müstehak olur; ancak orada ebedî kalmaz. Bu bütün mâsiyetleri de kapsar. Nasıl tâat ve ibâdetler imân olarak tesmiye olursa, aynı şekilde mâsiyetler de küfür olarak isimlendirilir. Bu duruma düşen hakikatta olmasa da hükmen müslüman olarak kalır. Bunlardan kaçınmaya şiddetle gayret göstermeli, Allah'tan bizleri hak üzere sabit eylemesini niyaz etmeliyiz. Bir çok çeşidi olan bu küfür hallerinden bazıları[35]:

• Küfrân-ı Nimet:

Bu, nimeti inkâr ya da o nimeti Allah'tan başkasına nisbet ederek ortaya çıkan küfürdür. Bu gibi kimseler hakkında Allahu Teâla: "*Onlar, Allah'ın nimetlerini bilir, fakat inkar ederler. Onların çoğu kâfirdir*" (Nahl, 16/83) buyurmaktadır.
Kişinin "Ben bu varlığımı atalarımdan miras aldım", "Falanca olmasaydı böyle olmazdı" demesi gibi. Bu gibi sözleri birçok insandan duyarız. Onlar bu nimetleri ihsan edenin Allah *Celle Celalûhü* olduğunu bildikleri halde O'na hamd etmemekte ve

---

32 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
33 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
34 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
35 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

nimetleri saydıkları kimselere nisbet etmektedirler. Çocuklara Abdulharis (Haris'in kulu), AbdurResûl (Peygamber'in kulu) gibi isimler koymak da böyledir. Zirâ onu yaratan Allah *Celle Celalûhu* olduğu halde, O'nun kulu olduğu halde başkasının kulu olarak izâfe yapılmaktadır. [36]

• Ters İlişkide Bulunmak:

Aynı şekilde temizlenmeden önce hayızlı mahremiyle ilişkide bulunması da böyledir.
Çünkü Rasulullah *Sallallahu Aleyhi Vesellem*: *"Her kim tersten (makattan) ya da hayızlıyla ilişkide bulunursa, Muhammed'e indirileni inkâr etmiştir."* buyurmaktadır.[37]

• Müslümanla Çarpışmak:

Resûlullah *Sallallahu Aleyhi Vesellem*: *"Müslümana sövmek fısk, onunla savaşmak küfürdür"*[38] ve *"Benden sonra birbirlerinin boynunu vuran kâfirler olmayın"*[39] buyurmuştur.
Buna düşen müslümanlar imânlarını kaybetmedikleri için, İmamların ittifâkıyla dinden çıkmaz. Zirâ Allahu Teâla: "Eğer müminlerden iki grup birbiriyle savaşırlarsa, aralarını bulup barıştırın. Eğer onladan biri, diğerine saldırmaya devam ederse, saldıran taraf Allah'ın hükmüne dönünceye kadar onlarla savaşın..." (Hucurât, 49/9) buyurmaktadır. [40]

• Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmek:

"Her kim Allah'tan başkası adına yemin ederse şirke ve küfre düşmüştür"[41]
Hadisi şerifinin küçük küfre delâlet ettiğini belirten Ehl-i Sünnet Ve'l Cemaat, aynı şekilde bu duruma düşen kişinin İslam'dan çıkmayacağı görüşü üzerindedir. [42]

• Kadı Veya Hâkimin Hak'tan Başkasıyla Hüküm Vermesi:

Allah'ın huzuruna çıkarılacağını (likâ) bildiği halde, bazı konularda Allah'ın indirmiş olduğu hakkın dışında hüküm vermesi de onu milletten çıkarmayacağı gibi, küçük küfre düşürür. Ancak her kim Allah'ın kullarına olan hükmünü ilğa (ortadan kaldırmak) eder, tağutların hükmüyle O'nu değiştirir ve bunu helal görürse, işte o milletten çıkaran büyük küfre düşmüş olur.
Küçük küfrün birçok çeşidi olup belli bir sınırı yoktur. Zira ameli olup büyük küfürden olmayan, fakat küfür sözcüğü kullanılan her bir iş küçük küfürdür. Bu hale düşen kimseye "amelî kâfir" denildiği gibi, büyük küfre düşen de "itikâdî kâfir" olmuştur. Başta zikrettiğimiz gibi müslüman bu sayılanların hepsinden kaçınıp, dinini öğrenmesi yolunda sahih kaynaklara başvurup, Allah'tan onu hak üzere sâbit kılmasını niyaz etmesi lâzımdır, ta ki Allahu Teala'nın insan için takdir ettiği şerefe ulaşsın. Hidâyet yalnızca Allah'tandır.
Bir de kişinin büyük küfre girdiği birtakım haller vardır ki, buna rağmen küfrüne hükmedilmemektedir:
• Kasıtsız olarak, dil sürçmesiyle küfre götüren bir söz söylemesi; irâdesi dışında olduğundan, sahibi kâfir olmamaktadır.
• Uyumak, bayılmak veya sarhoşluk gibi aklın aktivitesini giderecek konumda iken, sâdır olan küfrî amel veya sözler de kişiyi küfre düşürür.
• Kalbi imanla mamur olduğu halde ölüm vb. gibi şeylerle hakikaten tehdit edilip, küfre zorlanan (ikrah) kimseden ortaya çıkan ve küfre delâlet eden bir haraket de onu kâfir yapmaz. Çünkü o kimse hakkında Allahu Teâla;
"*Kalbi imanla mamur olduğu halde, inkâra zorlanan hariç,...*" (Nahl, 16/106) buyurmaktadır.
Ancak kendisinde küfre götüren bir davranış olup da bunu şaka, eğlence olsun diye yaptığını söyleyen kimse zahiren ve batınen (içinden ve dışından) küfre düşmüş olur: Ciddi de olsa, şaka da olsa kendisinden küfrî davranışlar sadır olan kâfirdir. Bu konuda cahille (cehaletinden böyle bir davranışta bulunan ile), şaka yapan aynıdır. Allahu Teâlâ;
"*Onlara (münâfıklara) niçin alay ettiklerini sorsan: 'Yemin olsun ki biz, lafa dalmış eğleniyorduk' derler. Onlara de ki: "Allah ile âyetleri ve Peygamberiyle mi alay ediyordunuz?*" (Tevbe, 9/65) buyurmaktadır. [43]

---

[36] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[37] Sahihtir. Ebu Dâvud.
Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[38] Buhari.
[39] Buhari, Müslim.
[40] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.
[41] Sahihtir. Ebu Dâvud.
[42] Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

Müslümanı Tekfir Etmek

Müslümanı tekfir konusu hassas ve tehlikeli bir konudur. İmkan oldukça bundan kaçınmak ve delilsiz olarak bu yola girmemek gerekir. Zirâ küfürle itham olunan zât buna lâyıksa yerinde olur, ama lâyık değilse küfür hükmü, o ithâmı yapan kimseye döner. Bundan dolayı bu konu tehlikelidir. Rasulullah *Sallallahu Aleyhi Vesellem*: *"İnsan kardeşine 'Ey kâfir!' derse, ikisinden biri bu sözle uçuruma gider"* buyurmuştur.[44]

Tekfirde Söz İle Söyleyeni Ayırmak:

Tekfir konusunda, küfrü gerektiren davranış ile; o davranış kendisinden sadır olan kimseyi ayrı değerlendirmek gerekmektedir. Kendisinde küfrî bir davranış ortaya çıkan kimsenin (doğrudan) kâfir olması gerekmediği gibi, davranışın küfrü gerektirmesiyle, kişinin kendisi kastedilerek kafir hükmü verilmesinin ayrı şeyler olduğunu açıklamak gerekir. Meselâ: Allah'ın her yerde olduğunu, Kelâmullah'ın (Kur'ân) yaratılmış olduğunu söylemek veya Allahu Teâla'nın ilâhi sıfatlarını nefyetmek küfürdür. İşte bu, söz ya da amelin küfür olduğunu açıklama bâbındandır. Ancak söz konusu muayyen bir kişi olursa, küfrüne hüküm vermede tevakkuf etmek, durmak ve küfürle itham etmemek gerekir. Ta ki, ona gerçekler beyân edilsin, çünkü o nassları yanlış anlamış, hadisin sahih olduğunu bilmemiş ya da te'vilci olabileceği gibi, nassların anlaşılmasında mütemekkin ve ehil olmayabilir, câhil olabilir.

Münakaşa ve hüccet ikame (delil sunulması) olup bu konuda kişinin tavrı şüpheye mahal vermeden ortaya çıktıktan sonra, konu değişir. Çünkü bilgisizce te'vil yapan ve yanılgı içinde olan kimseyle, fâcir ve inatçı kimse bir değildir.

Câhil ve benzeri insanların küfrüne hükmetmek, onların rahatça anlayabilecekleri bir seviyede, şekilde deliller sunulup, izah yapılmadan mümkün değildir, ta ki o delilleri kavrayıp anlasınlar. Özetle icma ile küfür olduğu sabit olan sözlerde hüküm, "o sözün küfür içerdiği" yolunda olup, onu her söyleyenin de kâfir olacağı anlamı çıkmaz; küfrüne açıkça hüküm vermek için delil gösterip hakkında yeterli şartların olmasına dikkat edilmesi gereklidir. Bu hiçbir zaman unutulmamalıdır.[45]

Özetle

Tekfir ve diğer konularda olduğu gibi, fırkalar arasında Ehl-i Sünnet Ve'l Cemaat yine orta yolu bulmuştur.

Tekfir meselesi Allah ve Rasûlü'nün yegâne yetki sahibi olduğu bir konu olup, Allah ve Rasûlü'nün tekfir ettiklerinin dışında kimse kâfir olamaz.

Birisinin küfrüne hüküm verecek olan kimse Allah hakkında bilmediği bir sözü söylemekten korkarak defâlarca daha yavaş ve dikkat ile hareket etmesi gerekir.

Ehl-i Sünnet Ve'l Cemâatin yegâne kaynağı Kur'ân-ı Kerim, Sünnet-i Nebeviyye ve Selef-i Salihîn'in anlayışıdır.

Ehl-i Sünnet Ve'l Cemaat kıble ehlinden kimsenin küfrüne; delil getirmeden, onu hakka yöneltmeden, gerçekleri açıklayıp bozuk zihinleri kuşatmış olan şüpheleri izâle etmeden hüküm vermemiştir. Bundan sonra kişi, ısrar edip bulunduğu küfür ve nifaktan vazgeçmezse, bunun tedavi olması gerekir. O da Şeriat'ın mürtedlerle ilgili olan hükmünü uygulamaktır. Yani tevbe etmesi istenir, reddederse kâfir ve mürted olarak had uygulanır, öldürülür. Ancak bu hadler İslam Devleti tarafından mahkeme kararıyla uygulanabilir.

Tekfir, şiddetle kaçınılması gereken bir konudur. Özellikle cehâletin arttığı günümüzde, İslâma hizmet etmenin yolu insanları tekfir etmek değil onların da Allah'ın bizlere nasip ettiği hidâyet nimetine erişmeleri için güzellikle davette bulunmaktır. Bugün her zamankinden daha çok kaynaşmaya ihtiyacımız vardır. Bu yüzden Nebevî ahlakla zinetlenmiş birer davetçi olmalıyız. Herkesin nefretini üzerinde toplayan ve kendinden başkasını müslüman tanımayan "Hâricî" zihniyetiyle bu davaya hayır değil, ancak fitne tohumları serpilir...

Gayretimizin, rızasına uygun olmasını ancak Allah'tan dileriz. Şüphesiz bu yalnız O'ndan istenir ve O buna "Kâdir"dir, gücü yetendir.[46]

---

43 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

44 Buhari, Müslim.
Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

45 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.

46 Abdullah Yolcu, Şirk, Küfür ve Çeşitleri, Guraba Yayınları El Broşürleri.